

Verda
ÖZER

vozer@hurriyet.com.tr

Istanbul Erivan'ı salladı

İSTANBUL aşığı Ermeni bir ressam. 1817-1900 yılları arasında yaşadım. 200'den fazla tablosunda İstanbul'u resmetmiş. Türkiye aşığı Özbek bir piyanist. Türk vatandaşı ve İstanbul'da yaşıyor. 100 yıl önce yaşamış olan bu ressamın İstanbul resimleri için şarkılar bestelemiş.

İki farklı zaman diliminden bu iki kişi, geçtiğimiz haftasonu Erivan'da bir araya geldi. Ve İstanbul'u Ermenilerle buluşturdu.

ERMENİSTAN'DA BİR İLK

BAHSETTİĞİM ressam: İvan **Ayvazovski**. Hani üç Osmanlı padişahı tarafından saraylarda ağırlanan ve "**Osmanlı İlyakat beratı**" verilen meşhur Ermeni aslı Rus ressam. "**Istanbul'a hayranım. Dünyada bu şehirden daha ihtişamlı bir yer yok**" diyor **Ayvazovski**.

Boşut Yayın Grubu yıllarca didinmiş, ressamın çizdiği İstanbul tablosunu dünyanın en rak köşelerinden bulmuş çıkarmış. Ve bir ilke imza atmış: Tabloları son dijital teknolojilere canlandırmış. Yani resimlerden birer "**video**" yaratmış.

*

Yukarıda bahsettiğim besteci ve piyanist ise dünyaca tanınan **Anjelika Akbar**. **Boşut Yayın Grubu**'nün projesini duyan domuz piyanosunun basına çıkmış. Ve kendisiyle aynı sesle düşen **Ayvazovski**'nin resimlerini mitiğe dökmüş. **Boşut** da bu dijitalleştirilmiş resimleri **Alkbar**'ın piyanosuyla birlikte Erivan'a taşımaya karar vermiş.

*

Geçtiğimiz haftasonu Erivan'ın tam göbeğinde, salonu lüca hıncı dolkuran vitizlerce Ermeniyle birlikte bu sergüyü izledim. İstanbul tabloları, yani canlar, vapurlar, hisarlar, hepisi devasa bir barokvizyonda aralı ardına dans ettiler. **Alkbar**'ın besteleri eşliğinde. Ermeniler de alkışlarıyla salonu resmen inlettiler.

Boşut'ün kurucusu **Bülent Özalkan**'ın "**Bu akşam size İstanbul'u getirdik, barışın dilini getirdik**" sözleri, herkesi bir anda ayağa kaldırmaya yetti.

TARİHİ GÜN

BU Türkiye açısından tarihi bir gün. Zira Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde 2'nci kuruma noktası. 100 yılın nefretle doluklanmış olan iki halk için ilk kuruma 6 Eylül 2008'de yaşanmış. O zamanın Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül**, Ermenistan'a ayak basan ilk Türk yetkili olmuştu. Türkiye-Ermenistan futbol maçını izlemek üzere.

O günün öncesinde ve sonrasında ne Ermenistan'a geçen tek bir Türk yetkili oldu. Ne de Türkiye adına o "**yasaklı**" topraklarda bir etkinlik yapıldı. Sınırlar ise zaten okulum olası kapalı.

*

İşte geçtiğimiz hafta sonu bu bariyer 2'nci kez kırıldı. Ancak bu kez resmi değil, gaym-resmi kanalla: Sanatla. Hem de tam 1915'in 100'üncü yılında.

Geçtiğimiz 24 Nisan'da, yani Ermeni katliamlarının 100'üncü yılında, Asala'nın şehit ettiği Türk diplomatlarımızdan birinin oğluyla konuşmuş, bu köşede vazzmışım. Babasını kurban vermesine rağmen, iki halk arasındaki nefretin aşılması için bir reçete sunmuştu.

"Nefretci azaltmak için, sivil toplum girişimlerinden yararlanm. Eğitimin, ticaretin, sanat ilişkilerinin geliştirilmesi lazım. Sonra bu, siyasete kapı açar" demişti.

Erivan'da daha havaalanında sizi karşılayan ve şehirde sık sık karşınıza çıkan "**1915'i unutma**" afişlerinin yanında bu serginin afişlerinin yer alması da, bunu gösterdi. Yani, bir ülkenin diplomasi ve siyasetten ziyade "**yumusak gücü**"yle daha fazla etki olabileceğini. Zira siyasi bariyerlerden önce, insanı bariyerin aşılması gerek.

CIKIŞ YOLU

AGRI Dağı, Ermenice adıyla "**Ararat**". Erivan'da şehrin her yerinden görülüyor. Tıpkı 1915'in şehirde her yerde görüldüğü, hatırlandığı gibi. Ermeniler yaşadıkları travmayla baş etmek için "**unutma**"ya değil, "**hatırlama**"ya tercih ediyorlar. Ve kimliklerini bunun üzerine inşa ediyorlar. Dolayısıyla geçmişleri, bugünkü ve gelecekteki 1915'te domup kalmış durumda. Türk-Ermeni ilişkileri de öyle. Bu yüzden geçtiğimiz haftasonu canlanan sadece **Ayvazovski** resimleri değil, 1915'ten beri dommuş olan ilişkiler de canlandı.

*

Anjelika Akbar, **Ayvazovski** için, "**Hep kavsettiği gibi algılanır. Oysaki öyle değil. Çünkü her resminde mutlaka bir yerde bir ışık vardır. Yani bir çıkış yolu**" diyor başbaşa sohbet ederken.

Bu sergi de, soykırım tartışmasını aşmak ve iki halkın barışması için çıkış yolunu gösterdi bize. O gece sanat, iki halk arasındaki sınırları açtı. Sıra coğrafi sınırlarda. Hadi. Artık vakti.

Not: Sergi Ocak 2016'da İstanbul'da açılacak. Erivan sergisinin görsellerini ise web'de görebilirsiniz.